

Forfatter: Ørsted, Hans Christian

Titel: BREV TIL: Ørsted, Inger Birgitte FRA: Ørsted, Hans Christian (1843-08-18/1943-08-19)

Citation: Ørsted, Hans Christian : "BREV TIL: Ørsted, Inger Birgitte FRA: Ørsted, Hans Christian (1843-08-18/1943-08-19)", i *Breve fra og til Hans Christian Ørsted*, Th. Linds, s. 530. Onlineudgave fra Danmarks Breve: <https://tekster.kb.dk/text/letters-002053861-X00-shoot-L002053861X000147.pdf> (tilgået 29. april 2024)

Anvendt udgave: Breve fra og til Hans Christian Ørsted

Ophavsret: Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs Public Domain-erklæringen](#)

Til Samme.

Berlin den 18de og 19de August 1843.

Jeg vedbliver at skrive den Deel af min Dagbog, der ikke er reen videnskabelig, som Brev til Dig, endskjøndt jeg selv kommer til at bringe det; men det gaaer mig saaledes lettere at skrive. Jeg sluttede mit Brev fra Dresden, Mandagen den 14de August. Jeg havde endt det, førend jeg gik ud om Morgenen. Dahl kom Kl. 9 og afhentede mig til Malerigalleriet, hvor han troligt førte mig omkring. Endskjøndt det var 41 Aar siden, jeg havde seet det, kjendte jeg dog mange fortræffelige Malerier igjen. Blandt disse er Corregios Nat. Man har her adskillige af hans Mesterværker, deriblandt hans Magdalene, hvoraf Du kjender den skjønnede Kopi hos Oehenschläger. At jeg strax kommer til Corregio, ligger deri, at vi Begge saa meget erindres om ham ved vor Vens Tragedie. Jeg vilde blive meget for vidtløftig, om jeg endog kun vilde nævne de allerstørste Mesterværker i dette Galleri. Jeg saa nok for mange Dages Atternydelse. Jeg sagde til Dahl, at jeg ved Betragtningen af Raphaels Værker føler en Forening af Aandighed og Natur, som jeg netop ogsaa føler ved Mozarts Musik, hvilket han meget billigede. Galleriet er betydeligts. 531 bedre opstillet end før; men man er endnu ikke fornøiet dermed. Man finder, at de fortrinlige Malerier for det Meste ikke ere stillede i det Lys, de fortjente. Hertil kommer, at de industrielle Anlæg have givet Anledning til Steenkulsrøg i den Egn af Byen, hvor Galleriet er. Malerierne lide meget derved. Man har derfor sat Glas for mange af de fortrinligste; men heraf følger, at man seer dem slet. Medens man betragter et saadant Maleri med Glas for, seer man alle Malerierne ligefor speile sig deri. Man klager ogsaa over, at Galleriet undertiden har saamange Besøgere, at Uddunstningerne virke skadeligt paa Malerierne. Nogle paastaae, at man vilde kunne hæve mange af disse Ulemper, ved at sørge for en god Luftstrøm. Paa vor Vandring gjennem Galleriet mødte vi mange Bekjendte af Dahl, især mange reisende Nordmænd. Af Danske mødte vi Conferentsraad Rist med Familie og Baronesse Eggers med Datter. Hun spurgte mig, til hvilket Bad jeg reiste. Da jeg svarede, at jeg ikke havde noget Saadant i Sigte, sagde hun, at det var hende kjært; thi næsten alle de Landsmænd, hun traf her, reiste for deres Helbred; hun var glad ved at see Een, som ikke trængte dertil. Jeg kom meget træt hjem, Kl. henimod 1, hvor jeg fandt et Visitkort fra Dr. v. Holger fra Wien. Jeg løb strax hen i det Værthuus, hvor han boede; gik halvanden Gang op og ned ad tre Etager Steentrapper og erfoer da, at han var gaaet ud.

Efter at vi havde spist til Middag, Weber, Walthershausen og jeg, Kl. 1—2, bleve vi afhentede af Kommissionsraad Blockmann, for at see en stor og fortræffelig Indretning til at bore Vandledningsrør af Sten, Pirnaer Sten. Han borer Stene, endog af 10 Fods Længde, til en Aabning af 11 Tommers Gjennemsnit. Han havde allerede ved Polytechnikerens Weis ladet mig tilbyde at see det og er villig til at prøve fors. 5320s vore bornholmske Stene, om de ere brugbare dertil. De kunne gaae til Søes og derpaa op ad Elben. Om det Nærmere har jeg gjort egne Optegnelser.

Samme Mandag den 14de August var jeg, efter den Indbydelse, som jeg sidst omtalte, i Aftenselskab hos Seebeck. Selskabet var talrigt, og jeg mødte den mest venskabelige Forekommenhed hos Alle. En Ob. Appellationsraad Hännel havde været i Kjøbenhavn og kjendte min Broder, som han bad at hilse ret meget. Professor Hübner, en duelig Maler, talte meget til mig om Thorv aldsen og bad mig at hilse ham. Hans Udtryk vare fulde af Taknemmelighed mod den store Kunstner. I Selskabet vare ogsaa to udmærkede Brødre Blockmann. Den Ene især, Kommissionsraad Blockmann, er et sandt Geni for praktisk Mechanik og har tillige gode videnskabelige Kundskaber; med ham talte jeg en Deel om hans store Indretning, til at bore den Pirnaer Sandsteen til Vandværk for Dresden. At Weber og Walthershausen vare med af Selskabet, forstaaer sig. Naturligviis kan jeg ikke huske Alle. Ved Bordet var Samtalen meget levende. Mod Slutningen af Maaltidet, da man just ved den Ende, hvor Seebeck sad, havde talt om Opdagere og navnlig om Columbus, reiste Seebeck sig og sagde: Lader os nu henvende Opmærksomheden fra Columbus og alle andre Opdagere til den store Opdager af Elektromagnetismen. Han talte nu om denne Opdagelses Følger og nævnte endelig, at det var min Fødselsdag. (Weber havde sagt ham det). I min Taksigelse talte jeg om al den Gjæstfrihed, hvormed jeg først som Yngling og siden i flere Perioder af mit Liv var bleven modtagen af Tydslands Videnskabsmænd, og den Kjærlighed jeg stedse havde havt for den tydske Literatur. Jeg vendte derpaa Talen til det nærværende Selskab og takkede. Siden udbragte jeg en Skaal for Vært og Værtinde; mens. 533dvælede især ved, at Seebecks berømte Fader havde været min Ven, og at jeg med særdeles Glæde havde seet Sønnen ved vigtige Arbejder vise sig Faderen værdig. Saavel han som hans jomfrueligt yndige unge Kone vare øiensynligt rørte. Vi vare komne sammen Kl. 7 og skiltes ad Kl. 11½. Dagen havde været baade lærerig og skjønn, men ogsaa dygtig anstrengende; men det er jeg hver Dag vant til. Jeg maa her være paaklædt førend Kl. 8, for ikke siden at være hindret ved Besøg.

Mandagen den 15de afhentede Dahl mig for at besøge den berømte Læge og Anatom Earus, som ogsaa udmærker sig ved sin Kunstsands. Denne Mand lever om Sommeren afvexlende i Pillni, hvor Hoffet er, og i Dresden. Han kommer kun hveranden Søgnedag til Dresden og har talrige Forretninger. Vor Samtale var derfor ikke lang. Jeg bragte ham Hilsener fra Jacobson, som han med megen Interesse gjengjældte.

Til Middag spiste jeg ved Table d'hôte med v. Holger og en ung Wiener, juridisk Student, som følger med ham. De klagede meget over Videnskabelighedens Tilstand i Wien og overalt i det Østerrigske. Alt er der paa det Ængstligste bundet. Ingen maa holde Forelæsning over Noget, uden at være bestikket dertil. Holger udgav en Journal for Physik med Opoffrelser; men da han kun havde 15 Subskribenter, fandt han, at dette Foretagende ikke heller kunde bringe nogen videnskabelig Frugt af Vigtighed, og opgav det derfor. Om

Aftenen var jeg i Theatret og saa den italienske Opera, Lucretia Borgia. Sangen var smuk og vandt Bifald. Blockmann var der og viste mig mellem to af Akterne omkring i Foyeen og Gangene. Theatret er stort og smukt, Gangenes. 534udenom ligesom alle Dele ypperligt belyste med en meget rensset Steenkulsgas, hvoraf man ingen Oes mærkede.

Onsdag Morgen (den 16de August) besaae jeg, indført af Seebeck, Apothekeren Dr. Struves Indretning til Sundbrøndvands Forfærdigelse. Den ligger udenfor Byen og bestaaer af to Afdelinger, een hvor Vandet tilberedes, den anden hvor det udleveres og tildeels drikkes. Stedet har en smuk Have, hvor de, som bruge Vandet, kunne spadserere; man har derfra en Udsigt over endeel af Valpladsen, hvor Slaget ved Dresden holdtes. Indretningen er stiftet af hans Fader, som har været et meget opfindsomt Hoved. Sønnen er ogsaa en duelig Mand. Han forsikkrede, at de Fordomme, som Lægerne have havt mod de kunstige Sundbrøndsvande, i det Mindste hvad Dresden og Omegn angaaer, ere forsvundne. Du veed, at jeg altid har forsvaret de kunstige Mineralvande og sagt, at de ofte kunne være bedre end de naturlige. Dette er ogsaa hans Overbeviisning, og han anførte mig, at i forrige Sommer, da Tydskland havde lidt meget af Tørke, vare de fleste Mineralvande langt fattigere paa Kulsyre, end de pleie. — Endnu samme Dag, Kl. 4, tog jeg med Dampvognen til Leipzig, hvor jeg ankom Kl. 7½ og tog Herberge i Stadt Rom, som ligger tæt ved Banegaarden, saa at jeg let næste Morgen kunde afgaae til Berlin. Jeg deelte Reisen saaledes efter Blockmanns Raad, fordi den er temmelig angribende. Forskjellen er dog stor. Paa Veien fra Dresden til Leipzig og derfra til Köthen er denne Klage velgrundet; fra Köthen til Berlin er Reisen ikke saa trættende. Vognene ere der meget bedre; men om dette er den eneste Aarsag, eller om Banen ogsaa er bedre, skal jeg lade være usagt. I Leipzig havde jeg endnu alle de tre Brødre Weber og Walthershansen hos mig.

s. 535Kl. 2 kom jeg til Berlin.

Jgaar, Fredagen den 18de, udførte jeg alle Slags endnu resterende Ærinder, læste og skrev hjemme; men om Aftenen frembød sig et skrækkeligt, skjønndt pragtfuldt Skuespil for hele Staden. Operahuset brændte. Det ligger ikke langt fra Meinhardts Hotel, hvor jeg boer. Det var stille. Universitetsbygningen, Akademiet, Musæet o. s. v. vare umaadeligt stærkt oplyste. Under den Linden kunde man meget beqvemt og uforstyrret see det Meste deraf. Jeg blev dog ikke længe ude, da Gnisterne, som faldt, vare meget store. Damerne i Hotellet vare i stor Angst og lode alle deres Sager flytte ned i Stueetagen. Blandt disse Damer var Etatsraadinde Behn fra Altona, hvis Mand ei var tilstede. Hun havde seet Hamborgs Brand og var, efter den Erfaring hun der havde gjort, meget urolig. Den Ting, hvorpaa min Opmærksomhed især var rettet, var den Omstændighed, at Ilden drev over mob det store kgl. Bibliothek, som stod under Reparation og var omgivet med Stillads. Da jeg hørte, at man havde faaet Stilladset nedrevet, og at imidlertid Operahuset var sunket sammen, indsaae jeg, at Faren var forbi, og gik tilsengs Kl. 12, men sagde, at man skulde vække mig, om Sagerne toge en uformodet Vending. Min Kuffert havde jeg pakket, for at være beredt paa Alt.

Kl. 4 reiser jeg paa Jernbanen til Passow, derfra med Schnellpost til Stralsund og med det preussiske Postskib til Kjøbenhavn, hvor jeg haaber at være Mandag Morgen den 21 de August.

Hermed sluttes min Dagbog. Resten fortæller jeg Dig. Hvor glæder jeg mig dertil.

Din
H. C. Ørsted.